

LIÊN HIỆP CÁC HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT VIỆT NAM
HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM

NGUYỄN THỊ HUẾ

NHỮNG XU HƯỚNG BIẾN ĐỔI
VĂN HÓA CÁC DÂN TỘC
MIỀN NÚI PHÍA BẮC VIỆT NAM

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

LIÊN HIỆP CÁC HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT VIỆT NAM
HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM

NGUYỄN THỊ HUẾ

**NHỮNG XU HƯỚNG BIẾN ĐỔI
VĂN HÓA CÁC DÂN TỘC
MIỀN NÚI PHÍA BẮC VIỆT NAM**

Nghiên cứu

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

**ĐỀ ÁN BẢO TỒN, PHÁT HUY GIÁ TRỊ
TÁC PHẨM VĂN HỌC, NGHỆ THUẬT
CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM**

Cố vấn Ban Chỉ đạo: Nhà thơ Hữu Thịnh
Chủ tịch Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam

BAN CHỈ ĐẠO

1. Nhà văn Tùng Điền (Trần Quang Điền) *Trưởng ban*
2. Nhà nghiên cứu, TS. Đoàn Thanh Nô *Phó Trưởng ban*
3. TS. Trịnh Thị Thủy *Phó Trưởng ban*
4. Nhạc sĩ Nông Quốc Bình *Ủy viên kiêm Giám đốc*
5. GS.TS. Nguyễn Xuân Kính *Ủy viên*
6. PGS.TS. Lâm Bá Nam *Ủy viên*
7. ThS. Vũ Công Hội *Ủy viên*
8. ThS. Phạm Văn Trường *Ủy viên*
9. ThS. Nguyễn Nguyên *Ủy viên*
10. ThS. Nguyễn Ngọc Bích *Ủy viên*

Giám đốc

Nhạc sĩ Nông Quốc Bình

LỜI GIỚI THIỆU

Ủy ban toàn quốc Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam là tổ chức chính trị - xã hội - nghề nghiệp, thành viên của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, mái nhà chung của các Hội Văn học nghệ thuật cả nước. Liên hiệp gồm 74 tổ chức thành viên với trên 45.000 hội viên là văn nghệ sĩ thuộc các Hội Văn học nghệ thuật chuyên ngành Trung ương và các Hội Văn học nghệ thuật tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, trong đó có Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam.

Trải qua gần 25 năm hình thành và phát triển, đến nay Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam đã có hơn một nghìn hội viên, trong đó gần 600 hội viên là người dân tộc thiểu số hoạt động tại 34 tổ chức cơ sở và các chi hội, tỉnh thành hội trong cả nước. Trong giai đoạn từ năm 1999 đến nay, được sự quan tâm của Đảng và Nhà nước, đã có hàng nghìn công trình, tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam được sưu tầm, nghiên cứu, biên dịch, sáng tạo.

Bộ sách này là một phần của Đề án “Bảo tồn, phát huy giá trị tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam”, với mục tiêu là thực hiện chính sách dân tộc của Đảng, Nhà nước nhằm bảo tồn, phát huy giá trị tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam; quảng bá di sản văn hóa các dân tộc thiểu số Việt Nam với bạn bè thế giới; góp phần xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc và xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc, thúc đẩy tiến trình đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế; bổ sung nguồn tài liệu phục vụ công tác giảng dạy, nghiên cứu, trao đổi, giao lưu và phát triển văn hóa giữa các tộc người, nhân dân trong và ngoài nước, với cộng đồng quốc tế.

Bộ sách là kết quả từ kho tài liệu hàng nghìn công trình, tác phẩm đã được nghiên cứu, sưu tầm, biên dịch, sáng tạo qua nhiều thế hệ tác giả, nghệ nhân, hội viên của Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam.

Trong quá trình thực hiện bộ sách, Ban Chỉ đạo mong nhận được góp ý của quý bạn đọc gần xa.

TM. BAN CHỈ ĐẠO
TRƯỞNG BAN

Nhà văn Tùng Điền

Phó Chủ tịch Thường trực

Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam

LỜI NÓI ĐẦU

Đất nước Việt Nam của chúng ta trong những thập niên gần đây đang trong tiến trình công nghiệp hóa hiện đại hóa, đồng thời trong xu thế mở cửa và hội nhập quốc tế. Chính vì vậy những giá trị tiêu biểu trong bản sắc văn hóa dân tộc, cả ở phương diện văn hóa vật chất cũng như văn hóa tinh thần các dân tộc Việt Nam đều có nhiều biến đổi và vận động để bắt kịp, phù hợp với hướng đi của thời đại. Trong sự biến đổi và vận động đó có xu hướng tích cực, đồng thời cũng bộc lộ những xu hướng còn chưa phù hợp, cần điều chỉnh. Do vậy, nhận diện thực trạng biến đổi đang diễn ra hàng ngày ở nhiều phương diện của đời sống văn hóa vật chất, văn hóa tinh thần của nhân dân các dân tộc, từng là nội dung của nhiều công trình, bài viết, đề tài, đề án của các nhà khoa học tâm huyết với sự nghiệp phát triển văn hóa của đất nước.

Chuyên luận của chúng tôi nhằm mục đích khẳng định lại những giá trị văn hóa truyền thống đặc sắc của các dân tộc Việt Nam, đồng thời cũng từ đó hướng tới việc xem xét sự biến đổi, vận động của những truyền thống đó trong giai đoạn hiện nay. Trong khuôn khổ bước đầu, chuyên luận mới chỉ dừng lại ở khu vực miền núi phía Bắc, song cũng chưa thể đi sâu vào từng dân tộc hay từng nhóm dân tộc. Cụ thể, chuyên luận sẽ chọn và giới thiệu một số mặt tiêu biểu thuộc lĩnh vực văn hóa vật chất và văn hóa tinh thần như: Nhà cửa, trang phục, ẩm thực, tín ngưỡng, phong tục tập quán, nghệ thuật, ngôn ngữ, chữ viết và văn hóa, văn học dân gian, v.v... thể hiện sự biến đổi văn hóa ở một số dân tộc như Thái, Mường, H'mông, Dao, Tày, Nùng, Hà Nhì, Pu Péo, Lô Lô...

Tuy nhiên, trong thực tiễn cuộc sống người dân các dân tộc Việt Nam nói chung và cộng đồng các dân tộc miền núi phía Bắc nói riêng, sự biến đổi văn hóa ở mỗi lĩnh vực nói trên được thể hiện ở các mức độ khác nhau và khá phức tạp. Do vậy, chuyên luận cũng mới chỉ dừng lại ở những biểu hiện nổi trội của sự biến đổi. Sẽ còn rất nhiều những điều tàng ẩn,